

# „ANALIZA PROVEDBE EUROPSKOG STUPA SOCIJALNIH PRAVA U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI“

ZABOK, 2023.



Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

*Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Mreže udruga Zagor i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.*

## Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Europski stup socijalnih prava.....	3
3. Cjelina I. ESSP-a: Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada za mlade u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	5
4. Cjelina II. ESSP-a: Pravedni radni uvjeti u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	14
5. Cjelina III. ESSP-a: Socijalna zaštita i uključenost u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	17
6. Zaključak.....	23
Popis literature.....	24
Popis priloga.....	25
Pojmovnik.....	26

## 1. Uvod

Krapinsko-zagorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. U sustavu Krapinsko-zagorske županije nalazi se 7 gradova i 25 općina. Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, u Krapinsko-zagorskoj županiji ima 120.702 stanovnika od toga 21.400 djece i mladih (do 18. godine starosti) i 21.278 mladih osoba (u dobi od 15 do 30 godina starosti). Krapinsko-zagorska županija kontinuirano pruža podršku širenju dijaloga, demokracije te jačanju partnerstva s organizacijama civilnog društva (dalje: OCD). Unutar Krapinsko-zagorske županije djeluje Savjet za razvoj civilnog društva, Savjet za mlade te novoosnovan Savjet umirovljenika i osoba treće životne dobi.

Savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije osnovan je 2015. godine kao savjetodavno tijelo županijske skupštine za razvoj suradnje županije i OCD-ova, razvoj filantropije, volonterizma, socijalnog kapitala i međusektorske suradnje u županiji. Prava, potrebe i interese mladih zagovara Savjet mladih koji je osim na razini županije, osnovan i u dijelu općina i gradova. U okviru svog djelokruga Savjet mladih raspravlja o pitanjima značajnim za rad Savjeta mladih, kao i o pitanjima iz djelokruga rada Županijske skupštine koja su od interesa za mlade. Pritom Savjet mladih daje mišljenje Županijskoj skupštini prilikom donošenja ili predlaže donošenje različitih akata koji su od osobitog značaja za mlade. Savjet umirovljenika i osoba treće životne dobi radi na analiziranju stanja i utvrđivanju prioriteta te aktivno sudjeluje u pripremi i definiranju mjera za razvoj socijalne zaštite umirovljenika i osoba starije životne dobi, informira Župana o propisima i drugim pitanjima vezanim uz položaj umirovljenika i osoba starije životne dobi te obavlja druge poslove vezane uz položaj umirovljenika i osoba starije životne dobi.

Aktivna članica Savjeta za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije i Savjeta mladih Krapinsko-zagorske županije je Mreža udruga Zagor. Ista je tijekom 16 godina rada uspostavila svoje djelovanje na nekoliko područja; rad s mladima i za mlade, razvoj volonterstva, razvoj civilnog društva i međusektorske suradnje te međunarodno djelovanje. Udruga se zalaže za razvoj demokratskog društva koje ima i preduvjet razvoja civilnog društva te su prema istome kreirani programi koje udruga provodi. Zagor je udruga više razine koja okuplja udruge mladih i za mlade s područja županije (11) te pruža potporu razvoju svim organizacijama civilnog društva. Mreža udruga Zagor nositeljica je brojnih projekata no ujedno je i partner i suradnik brojnim drugim organizacijama na provedbi njihovih projekata. Osim u Savjetu za razvoj civilnog društva KŽŽ i Savjetu mladih KŽŽ, Zagor djeluje u Savjetu mladih Grada Zaboka, Partnerskom vijeću za tržište rada KŽŽ, Partnerskom vijeću KŽŽ, Županijskom vijeću za prevenciju u lokalnoj zajednici KŽŽ, Lokalnoj akcijskoj grupi Zagorje-Sutla, Zajednici informativnih centara za mlade u Hrvatskoj, Nacionalnom odboru za razvoj volonterstva te drugim tijelima. Zagor aktivno sudjeluje u zagovaranju i kreiranju javnih politika prema mladima i prema organizacijama civilnog društva na području županije i kroz kontinuirana istraživanja o stanju, analizi te doprinosi u izradi strateških planova (Strategija razvoja civilnog društva Krapinsko-zagorske županije, Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije, Regionalni program za mlade Krapinsko-zagorske županije, lokalni programi za mlade i drugima).

Trenutno u partnerstvu s CERANEO- Centar za razvoj neprofitnih organizacija provodi projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnih prava“. Projekt teži osnažiti zagovaračke kapacitete OCD-a i drugih dionika za implementaciju

Europskog stupa socijalnih prava (dalje: ESSP) na nacionalnoj i lokalnim razinama. Partneri projekta, uz Zagor su udruge koje djeluju kao regionalni centri: Agencija lokalne demokracije Sisak s područja Sisačko-moslavačke županije, Udruga „MI“ Split s područja Splitsko-dalmatinske županije, Hrvatska mreža za beskućnike iz Zagreba te Social Research NOVA, Oslo Metropolitan University iz Norveške.

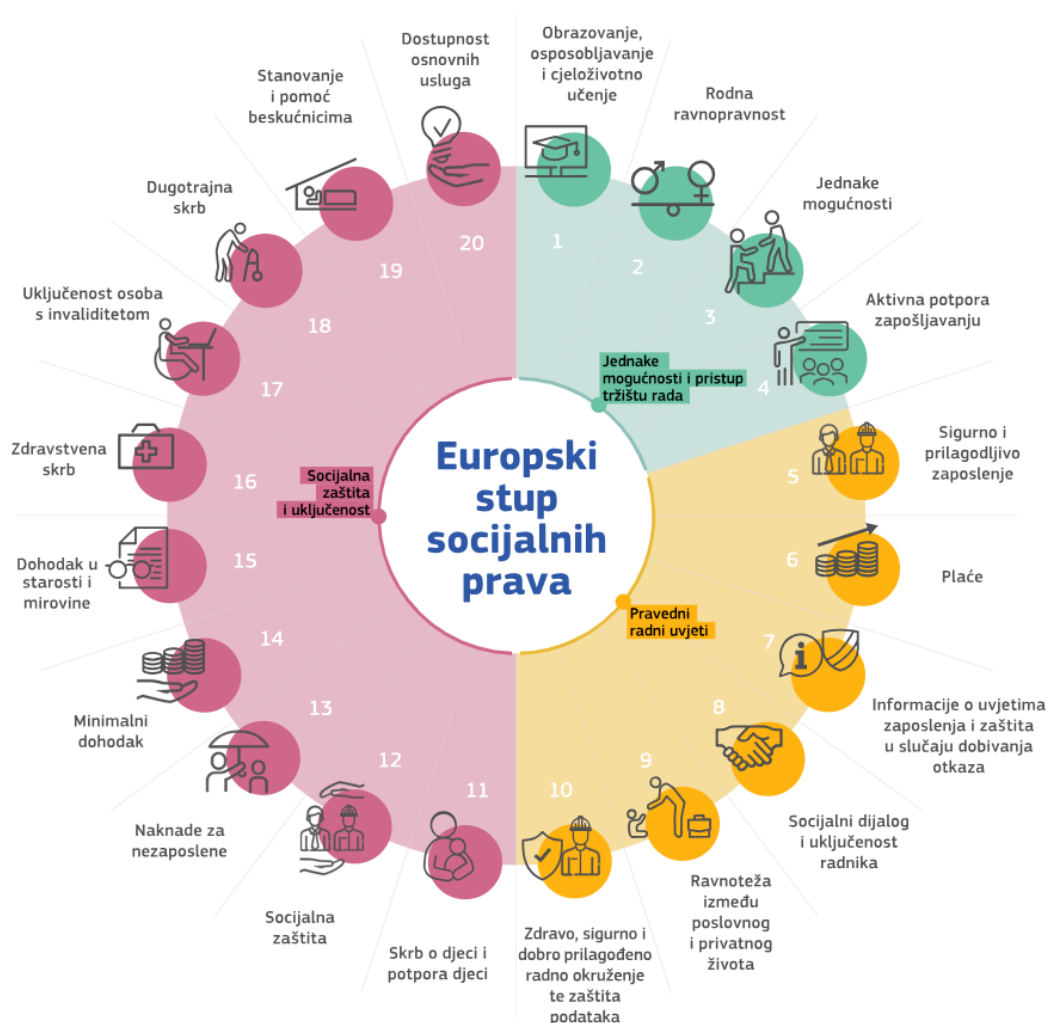
Dio projekta je i izrada ovog izvještaja s ciljem prikazivanja stanja provedbe Europskog stupa socijalnih prava u Krapinsko-zagorskoj županiji. Kao temelj izvještaja koristit će se podaci s radionice „Poticaj raspravi i uvid u lokalne kapacitete provedbe ESSP-a iskustva dionika“, koja je bila dio regionalne edukacije održane 5. lipnja 2023. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji. Na radionici su sudjelovali predstavnici/ce Krapinsko-zagorske županije, raznih organizacija civilnog društva, pružatelja socijalnih usluga, predstavnice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za socijalni rad te ostala zainteresirana javnost. Također, analizirat će se i ključni dokumenti i statistički podaci na razini Krapinsko-zagorske županije.

## 2. Europski stup socijalnih prava

Vodstvo Europske unije postavilo je ciljeve pred države članice – socijalna Europa koja je pravedna, uključiva i puna mogućnosti u 21. stoljeću. Okosnica socijalne Europe jest Europski stup socijalnih prava. Europski parlament, Vijeće i Europska komisija proglasili su Europski stup socijalnih prava 2017. godine na Socijalnom samitu za pravedna radna mjesta i rast u Göteborgu, potvrđujući njegovu vrijednost za europske građane.

Europski stup socijalnih prava skup je od **20 načela** podijeljenih u **tri cjeline: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni uvjeti rada te socijalna zaštita i uključenost.**

*Slika 1 Ikonografika Europskog stupa socijalnih prava, načela i cjeline*



Izvor: Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava

(<https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/hr/index.html#annex2>)

Cilj Europskog stupa socijalnih prava je da služi kao vodič k učinkovitom zapošljavanju i socijalnim ishodima kada se odgovara na postojeće i buduće izazove koji su izravno usmjereni na ispunjavanje osnovnih ljudskih potreba te osiguravanje boljeg ostvarivanja i provođenja socijalnih prava. Konkretno mjere za primjenu ESSP-a EU donosi kroz **Akcijski plan provedbe europskog stupa socijalnih prava 2021. godine**. Primjenu Akcijskog plana, bez potrebne rasprave, podržao je Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskog sabora 23. travnja 2021. godine na sjednici Odbora, a Vlada Republike Hrvatske 25. lipnja 2021. godine na sjednici Vlade no na njega se rijetko referira u ključnim strateškim dokumentima.

S obzirom na važnost Europskog stupa socijalnih prava i njegovu nezastupljenost u javnim politikama Republike Hrvatske, CERANEO je pokrenuo već spomenuti projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnih prava u Hrvatskoj“. Kroz projekt izrađen je Profil hrvatske socijalne države<sup>1</sup> koja analizira primjenu ESSP-a u Hrvatskoj. Profil je namijenjen i svim građanima RH u vidu razumijevanja prava koja imaju i jačanja njihovih kapaciteta za zagovaranje ostvarenja tih prava na nacionalnoj razini. U nastavku slijedi pregled prava na razini Krapinsko-zagorske županije s posebnim naglaskom na mlade koju je izradila Mreža udruga Zagor.

---

<sup>1</sup> Profil hrvatske socijalne države. Dostupno na: <https://ceraneo.hr/wp-content/uploads/2023/03/Profil-hrvatske-socijalne-drzave.pdf>

### 3. Cjelina I. ESSP-a: Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada za mlade u Krapinsko-zagorskoj županiji

Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada uključuju prava na obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje, rodnu ravnopravnost žena i muškaraca, jednake mogućnosti bez obzira na spol, rasu ili etničku pripadnost i sl. te aktivnu potporu zapošljavanja.

Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, gledano kroz prizmu Europskog stupa socijalnih prava, sastoje se od četiri načela:<sup>2</sup>

1. Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje,
2. Rodna ravnopravnost,
3. Jednake mogućnosti,
4. Aktivna potpora zapošljavanju.

U ovom dijelu velik naglasak bit će stavljen na prvo i četvrto načelo.

Krapinsko-zagorska županija u pogledu ostvarivanja ovih načela u Planu razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. godine<sup>3</sup> izdvaja u posebnom cilju 7. „Unaprjeđenje kvalitete i usklađivanje obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada“, unutar prioritete politike obrazovanje za sve generacije, mjere koje su značajne za prava iz ESSP-a su:

- 7.1. Provedba mjera aktivne politike tržišta rada za održivo uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada,
- 7.2. Promocija inovativnih oblika rada,
- 7.3. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja,
- 7.4. Razvoj i promocija cjeloživotnog učenja,
- 7.5. Unaprjeđenje upravljanja ljudskim potencijalima kod postojećih poslodavaca KZZ,
- 7.6. Prilagodba obrazovanja potrebama lokalnog tržišta rada,
- 7.7. Osiguranje kvalitetnih uvjeta za odgoj i obrazovanje jednakih za sve,
- 7.8. Jačanje stručnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika/ca.

#### 3.1. Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje u KZZ

Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine<sup>4</sup> u strateškom cilju 2 „Razviti kvalitetno obrazovanje za sve građane/ke“, izdvaja sljedeće mjere:

- 2.1. Prilagoditi obrazovanje prema potrebama lokalnog tržišta rada,
- 2.2. Osigurati jednako kvalitetne uvjete u svim odgojno-obrazovnim ustanovama u KZZ,
- 2.3. Razviti cjeloživotno učenje u KZZ.

<sup>2</sup> Europski stup socijalnih prava. Dostupno na:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en>

<sup>3</sup> Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Dostupno na: <https://kzz.hr/dokumenti/plan-razvoja-krapinsko-zagorske-zupanije-2021-2027/>

<sup>4</sup> Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. Dostupno na: <https://kzz.hr/dokumenti/strategija-razvoja-ljudskih-potencijala-2021-2027/>

Krapinsko-zagorska županija od 2018. godine nosi titulu „Županija-prijatelj djece“, provodi brojne aktivnosti s ciljem osiguravanja što kvalitetnijeg života djece na području županije s naglaskom na razvoj svijesti zajednice i pozitivnih promjena i učinka u poboljšanju položaja djece stvaranjem poticajnog i prijateljskog okruženja za rast i razvoj djece kroz inicijativu stvaranja svijeta “po mjeri djeteta”. Organizacije civilnog društva, poput Društva „Naša djeca“ mnogo rade na aktivnostima i programima za djecu od zajedničkih igara i druženja djece i roditelja pa sve do dječje participacije na lokalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Na području Krapinsko-zagorske županije u 2023. godini djeluje 30 dječjih vrtića (dalje: DV) i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Četiri jedinica lokalne samouprave nema na svom području dječji vrtić (Hrašćina, Kraljevec na Sutli, Novi Golubovec i Zagorska Sela). Djeca s područja navedenih jedinica lokalne samouprave polaznici su odgojno-obrazovnog programa predškolskog odgoja u drugim ustanovama ili susjednim jedinicama lokalne samouprave. U 2021. godini otvoreni su novi dječji vrtići u Budinščini, Đurmancu, Gornjoj Stubici, Loboru, Maču, Mariji Bistrici, Mihovljanu, Svetom Križu Začretju i Tuhlju te u Gradu Klanjcu, dok su postojeći vrtići u gradovima Zlataru i Oroslavju rekonstruirani i dograđeni. Izgradnja vrtića sufinancirana je sredstvima iz natječaja Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za tip operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“. Sredinom 2023. godine otvoren je dječji vrtić u Općini Jesenje koji je financiran iz Mjere 7 Programa ruralnog razvoja.

Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja. Posljednjih godina vidljiv je porast broja dječjih vrtića kao i broj upisanih djece u vrtiće KZZ. Primijećeno je kako je broj ustanova u predškolskom odgoju premali u odnosu na potrebe.

*Tablica 1 Broj dječjih vrtića i djece upisane u vrtić u Krapinsko zagorskoj županiji*

	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021	2021./2022.
<b>Ukupno DV</b>	23	24	23	24	27
<b>Ukupno djece</b>	3 328	3 371	3 245	3 248	3 618

Izvor: Državni zavod za statistiku. Dostupno na:

<https://podaci.dzs.hr/hr/search?q=dje%C4%8Dji%20vrti%C4%87i>

Mreža osnovnih škola na području Krapinsko-zagorske županije je dobro razvijena i obuhvaća 34 ustanove koje obavljaju osnovnoškolsku djelatnost u objektima matičnih škola i 54 područne škole, jedino u općini Zagorska Sela nema ni jedne škole te djeca s tog područja pohađaju osnovnu školu u Kumrovcu. Na području Krapinsko-zagorske županije osnovno obrazovanje djece i mladeži s većim teškoćama i poremećajima u razvoju provodi se u Centru za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, te Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda. U sklopu redovitog programa obrazovanja i posebnog programa (COO Krapinske Toplice) osigurani su pomoćnici u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. Iskustva pokazuju da u županiji ne manjka zaposlenika koji bi obavljali taj posao.<sup>5</sup>

<sup>5</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.



*Tablica 2 Broj učenika u osnovnim školama u Krapinsko-zagorskoj županiji*

	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.
<b>Ukupno</b>	9 461	9 402	9 335	9 280	9 132

Izvor: Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/search?q=%C5%A1kole>

S ciljem učinkovitije provedbe prava iz Konvencije o pravima djeteta te sukladno preporukama Ministarstva financija o izradi dječjeg proračuna, Krapinsko-zagorska županija donijela je 2019. godine prvi puta Dječji proračun. Proračun je temeljni financijski i pravni dokument županije u kojem su prikazane planirane uplate i isplate novca kojima se planiraju ostvariti ciljevi i prioriteti razvoja županije. Dječji proračun je izdvojeni dio županijskog proračuna koji prikazuje sredstva koja **županija osigurava za ostvarivanje prava djeteta, sredstva koja su u najširem smislu namijenjena djeci**. Ukupna vrijednost Dječjeg proračuna Krapinsko-zagorske županije za 2022. godinu iznosi 128.917.091 kn, u odnosu na ukupan iznos proračuna od 250,4 mil kuna to je nešto više od 45,7%.<sup>6</sup>

Što se pak tiče srednjoškolskog obrazovanja, u županiji djeluje 10 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. Osnivači su Krapinsko-zagorska županija (9 srednjih škola) i JLS (srednja škola u Pregradi), a provode se programi trogodišnjeg, četverogodišnjeg i petogodišnjeg obrazovanja (program za medicinsku sestru, odnosno medicinskog tehničara opće njege). Srednje škole su organizirane kao gimnazije, strukovne i umjetničke (glazbene, likovne) škole. Srednja škola Zabok provodi projekt pod nazivom „Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Zabok“. Transformacijom u Centar kompetentnosti Srednja škola Zabok će moći osigurati uvjete za adekvatno obrazovanje, stjecanje znanja i vještina kakvo se od turističkog kadra očekuje u privatnom sektoru. Centar će uz modernizirane i nove učionice, praktikume, trening centar i zajedničke prostore dobiti i akademis- ugostiteljski objekt sa smještajnim jedinicama različitih kategorija, koji će kroz segmente poslovanja u realnim situacijama pružati najbolju praktičnu nastavu polaznicima Centra. Uz stvaranje odgovarajućih uvjeta za vrhunsko obrazovanje, cilj je u takvom objektu omogućiti učenje temeljeno na radu, pružiti jedinstven primjer dobre prakse i pokazni primjer zelene arhitekture i funkcionalnosti u gospodarskom sektoru u Hrvatskoj i okruženju.

Broj upisanih učenika u srednje škole Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od 2017./2018. godine do 2020./2021. godine opada što je posljedica dugogodišnjih negativnih demografskih kretanja na regionalnoj i nacionalnoj razini. Iako se broj učenika smanjuje, potrebe za kvalitetnom infrastrukturom i opremom za adekvatno održavanje nastave su konstantne.

*Tablica 3 Broj učenika koji su završili srednju školu u Krapinsko-zagorskoj županiji*

	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
<b>Učenici koji su završili srednju školu u KZŽ</b>	1 299	1 177	1 142	1 164

Izvor: Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/search?q=%C5%A1kole>

Srednje škole Krapinsko-zagorske županije razmještene su u skladu s uobičajenim gravitacijskim tokovima lokalnog stanovništva, u općinama i gradovima s većim brojem stanovnika te su dobro prometno povezane. Troškovi javnog linijskog prijevoza, u cestovnom

<sup>6</sup> Krapinsko-zagorska županija, [www.kzz.hr](http://www.kzz.hr)

i željezničkom prijevozu, redovitih učenika srednjih škola koji imaju prebivalište ili boravište na području Krapinsko-zagorske županije udaljeno od škole više od 5 kilometara, sufinanciraju se iz državnog proračuna (75%), i iz proračuna Županije (12,5%). Preostalih 12,5% sufinanciraju JLS, ukoliko odluče sufinancirati učeničke prijevozne karte. Uz spomenuto, na područjima gdje nema odgovarajućeg javnog prijevoza iz županijskog proračuna se sufinancira prijevoz učenika drugim oblikom prijevoza. Za učenike koji stanuju unutar tri kilometra od škole jedan od glavnih problema su neosigurane prometnice (nepostojanje nogostupa, neobilježene trake za pješake, neodgovarajuća vertikalna i horizontalna signalizacija), neobilježena i neosigurana autobusna stajališta čime se ugrožavaju pješaci u prometu.<sup>7</sup>

Krapinsko-zagorska županije je među prvima u Hrvatskoj, još 2006. godine, inicirala i donijela Županijski program djelovanja za mlade. Krapinsko-zagorska županija također je bila među prvim županijama koja je, prepoznavši potrebu mlade populacije s područja županije za namjenskim prostorom u kojem bi se mogle provoditi razne aktivnosti i događanja od interesa za mlade, pokrenula postupak osnivanja Županijskog centra za mlade u Zaboku. Županijski centar za mlade u Zaboku sa svojim radom započeo je 2009. godine. Od tada se u županijskom proračunu osiguravaju sredstva za djelovanje Centra za mlade Krapinsko-zagorske županije. Od 2016. godine Krapinsko-zagorska županija raspisuje Javni poziv za dodjelu trogodišnje financijske potpore za program Centra za mlade Krapinsko-zagorske županije, prvotno u iznosu od 75.000 kn godišnje, a od 2022. godine u iznosu od 100.000 kn ili 13.270,00 EUR godišnje. Županija također podmiruje trošak režija navedenog prostora u kojem s odvijaju različite aktivnosti za mlade, a od strane različitih organizacija civilnoga društva.<sup>8</sup>

Krapinsko-zagorska županija se zajedno sa Srednjim školama Oroslavje i Konjščina te Školom za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok uključila u projekt u sklopu Građanskog odgoja kojim se osiguravaju besplatni higijenski ulošci za učenice u srednjim školama i osnovnim školama na području županije.

**Savjet mladih Krapinsko-zagorske županije** radi mnogo po pitanju mladih, te je tako dao i svoj doprinos kod izrade Pravilnika o dodjeli stipendija učenicima srednjih škola i studentima Krapinsko-zagorske županije, a na temelju kojeg županija dodjeljuje stipendije za nadarene učenike, prema socijalnom kriteriju i za deficitarna zanimanja. Županija je u proračunu za školsku godinu 2020./2021. osigurala sredstva u iznosu od 1.356.000,00 kuna (201 stipendija; 118 učeničkih i 83 studentskih), u školskoj godini 2021./2022. sredstva u iznosu od 1.342.000,00 kuna (230 stipendija; 145 učeničkih i 85 studentskih), u školskoj godini 2022./2023. sredstva u iznosu od 2.300.000,00 kuna (255 stipendija; 184 učeničkih i 71 studentskih).

Kretanje broja učenika u osnovnim i srednjim školama pokazuje nastavak trenda pada što je i očekivano s obzirom na negativni natalitet i povećano iseljavanje stanovništva, a posebice mladih obitelji. Iako je napredak u digitalizaciji obrazovanja vidljiv, još uvijek postoji problem nedostatka adekvatne infrastrukture, opreme i ljudskih resursa za provođenje nastave u većini područnih škola, dok je situacija u matičnim školama nešto bolja. Glavni problem određenih škola je veličina škola obzirom na broj učenika te da se nastava u većini škola provodi i dalje u dvije smjene. Većina škola nema mogućnosti za organiziranje produženog

<sup>7</sup> Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021.–2027.

<sup>8</sup> Nacrt prijedloga Regionalne strategije za mlade i sektor mladih Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2023. – 2027. godine. Dostupno na: <https://kzz.hr/natjecaj/regionalna-strategija-za-mlade-i-sektor-mladih-krapinsko-zagorske-zupanije-za-razdoblje-2023-2027-godine/>

boravka djece, oprema za rad administrativnog osoblja te oprema koja se koristi u nastavi ne odgovara propisanim pedagoškim standardima.

Na prostoru županije u području visokoškolskog obrazovanja u prostoru Srednje škole Pregrada djeluje dislocirani studij Sestrinstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, dok u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Zaboku djeluje dislocirani studij Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Učiteljski studij Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayer iz Osijeka te dislocirani studij Primjena informacijske tehnologije u poslovanju Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu. Isto tako, kao autonomna visokoškolska institucija izdvaja se Veleučilište Hrvatsko Zagorje u Krapini pri kojem se izvode studijski programi informatike, operativnog menadžmenta i prometne logistike. U akademskoj godini 2021./2022. studijske programe spomenutih visokih učilišta na području Krapinsko-zagorske županije upisalo je 1.358 studenata, a u odnosu na prethodnu akademsku godinu broj upisanih studenata smanjio se za sedam. Važno je napomenuti kako od navedenog broja studenata, njih tek nešto manje od 35 % dolazi s područja KZZ što ukazuje na atraktivnost navedenih smjerova i za studente s područja drugih županija te potencijal za dodatnim razvojem visokoškolskog obrazovanja.<sup>9</sup>

Krapinsko-zagorska županija u 2022. godini objavila je prvi puta Javni poziv za prijavu prijedloga za participativni proračun za mlade s ciljem podizanja kvalitete života mladih i poticanja mladih za preuzimanje i prakticiranje uloge aktivnog građanina u različitim dijelovima društvenog života i rješavanju pojedinih društvenih problema. U okviru poziva u 2022. godini dodijeljena su sredstva u iznosu od 28.525,15 eura (11 projekta), a u 2023. godini sredstva u iznosu od 28.140,75 eura (11 projekta).

Na području Krapinsko-zagorske županije niz je obrazovnih institucija koje provode programe cjeloživotnog obrazovanja. Osim srednjih škola koje imaju odobrenje za izvođenje programa obrazovanja odraslih (Srednja škola Bedekovčina, Srednja škola Konjščina, Srednja škola Oroslavje te Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok), verificirane programe obrazovanja odraslih provode pučka otvorena učilišta u Krapini, Zaboku i Donjoj Stubici. Uz navedene programe osposobljavanja u okviru pučkih otvorenih učilišta provode se i mnogi drugi programi neformalnog obrazovanja i usavršavanja. Ponuda pučkih otvorenih učilišta uključuje tečajeve stranih jezika koje također izvode i dva privatna učilišta stranih jezika u Krapini (Škola stranih jezika Educa, VERSUS JEZICI d.o.o.). Učilište Piramida znanja provodi programe iz različitih sektora koji su verificirani od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. Također, dio programa koji se provodi u Učilištu financira se putem sustava vaučera HZZ-a i besplatan je za polaznike (digitalni i zeleni programi).

Prema podacima navedena tri pučka otvorena učilišta, broj polaznika programa obrazovanja odraslih je u padu te se s 449 polaznika u različitim programima obrazovanja koji su svoje obrazovanje završili u šk. godini 2015./2016. smanjio na 135 polaznika u šk. godini 2018./2019. Kao dodatnu mjeru u sustavu poticanja zapošljavanja, Hrvatski zavod za zapošljavanje upućuje na dodatno osposobljavanje ili prekvalifikaciju. Cilj mjere Obrazovanje nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja koje financira Hrvatski zavod za zapošljavanje je omogućiti osobama prijavljenim u evidenciju nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja

<sup>9</sup> Analiza stanja, Master plan gospodarskog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine

zaposlenja koju vodi Zavod stjecanje kompetencija za novo zapošljavanje ili zadržavanje postojećeg radnog mjesta u zanimanjima traženim na tržištu rada.

U pravilu sve osobe koje su upućene na mjeru Obrazovanje nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje završe program obrazovanja, a nakon završetka programa njih većina pronađe zaposlenje što ukazuje na učinak navedene mjere.

*Tablica 4 Sudjelovanje odraslih u obrazovanju za odrasle u Krapinsko-zagorskoj županiji*

	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.
<b>Ukupno</b>	449	206	163	135	528

*Izvor: Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021–2027.*

Osim mnogih obrazovnih institucija i mnogobrojni **OCD-ovi pružaju programe neformalnog obrazovanja** kroz projekte, a koji su dopuna formalnim programima. Oni ističu nekoliko problema i zabrinutosti: kako se mjeri kvaliteta pružanja usluga, problem nedovoljne prepoznatost većine OCD-ova kao jednih od dionika u sustavu obrazovanja od strane srednjih škola. Svi ti programi su ograničeni trajanjem projekata, dakle ne postoji kontinuitet u provedbi programa. Kada govorimo o verificiranim programima, postoje učilišta i srednje škole koje ih pružaju, kao što je i prethodno navedeno, ali prema iskustvu polaznika oni cijenom najčešće nisu dostupni mladim ljudima. Također, postoji nekoliko OCD-ova na području županije koji su kroz svoje projekte pružali i verificirane programe koji su bili besplatni za sudionike/ce jer su bili organizirani kroz projekte udruga ali tu postoji problem prikupljanja podataka, odnosno nepostojanje sustava koji bi obuhvatio sve korisnike. OCD-ovi predlažu neka rješenja: kontinuitet u financiranju projekata i programa, ostvarivanje suradnje sa srednjim školama, uvrštavanje programa u kurikulum škole i sl. HZZ, PU Krapina od travnja 2022. godine nudi razne programe mladima i putem vaučera.<sup>10</sup> Vaučer predstavlja financijski instrument dodjele javnih sredstava za obrazovanje odraslih. Korisnik sam bira obrazovni program i pružatelja obrazovanja. Trošak programa obrazovanja u iznosu odobrenog vaučera isplaćuje se izravno odabranom pružatelju usluge obrazovanja. Sustav omogućuje stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija, a vještine u ponudi su tražene na tržištu rada i izravno mogu unaprijediti zapošljivost i produktivnost na tržištu rada.

Vaučere mogu koristiti nezaposlene i zaposlene osobe (osim učenika, studenta i korisnika mirovina) s navršениh 15 godina života kojima se dodjelom vaučera osigurava stjecanje potrebnih vještina za razvoj karijere, zapošljavanje ili zadržavanje radnog mjesta.

### **3.2. Rodna ravnopravnost u KZŽ**

Ova cjelina u središte stavlja **rodnu ravnopravnost i jednake mogućnosti**. Na području županije po pitanju ravnopravnosti spolova osnovano je Povjerenstvo za ravnopravnost spolova koje prema svom programu rada, osim održavanja redovitih sjednica Povjerenstva, obilježava značajne datume vezane uz problematiku ravnopravnosti spolova, organizira radionice, edukacije, okrugle stolove i radne sastanke s ciljem senzibiliziranja javnosti o temi rodne ravnopravnosti, suzbijanja rodni stereotipa i poticanja međuresorne suradnje s

<sup>10</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.

drugim institucijama i udrugama. Također, u suradnji sa ZIP portalom provodili su kampanju pod nazivom: proGLEDAJ oko sebe, aKTIviraj se!, diskriminacija, stereotipi, predrasude.

Na razini Krapinsko- zagorske županije djeluje i organizacija civilnog društva CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje) koja kroz rad pruža podršku putem SOS telefona i savjetovašta za žene žrtve nasilja Krapinsko- zagorske županije. Provedbom projektnih i programskih aktivnosti aktivno promiču rodnu ravnopravnost kroz edukativne radionice, edukativne materijale i javna događanja koja organiziraju na području KZŽ. Također, neki od ciljeva rada su i smanjenje rodno uvjetovanog nasilja, pružanje pomoći i podrške žrtvama rodno uvjetovanog nasilja, promicanje jednakih mogućnosti kroz osnaživanje žena za izlazak na tržište rada (u vidu pomoći oko pisanja životopisa, otvorenih molbi i pretraživanje ponude poslova u KZŽ) te jačanje suradnje s ključnim dionicima.

Kada govorimo o statističkim podacima, Krapinsko-zagorska županija ima zamjenicu, od devet pročelnika u Županiji osam je žena, od pet ravnatelja i direktora pet je žena, u zdravstvenim ustanova od sedam ljudi na čelu su četiri žene. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku,<sup>11</sup> županijska skupština broji 37 članova, od toga je 10 žena i 27 muškaraca, odnosno 27% žena te 73% muškaraca; dok gradska vijeća broje 93 članova, od toga je 31 žena i 62 muškarca, odnosno 33,3% žena te 66,7% muškaraca; općinska vijeća broje 289 članova, 90 žena i 199 muškaraca, odnosno u postocima 31,1% žena i 68,9% muškaraca.

Kada razgovaramo<sup>12</sup> o rodnoj ravnopravnosti i položaju, žene su zastupljene na visokim pozicijama u OCD-ovima.

### 3.3. *Aktivna potpora zapošljavanju u KZŽ*

U okviru mjera obrazovanja nezaposlenih osoba djeluje Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina sa svojim ispostavama: Donja Stubica, Zabok, Klanjec, Zlatar Bistrica, Pregrada. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina provodi jednu od temeljnih funkcija Zavoda u Odsjeku za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje. Profesionalno usmjeravanje podrazumijeva različite oblike pružanja stručne pomoći koja pojedincima omogućuje identificirati vlastite mogućnosti, kompetencije i interese u različito doba života kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju i upravljali profesionalnom karijerom. Zbog promjenjivih uvjeta na tržištu rada i sve veće važnosti cjeloživotnog učenja, primjenjuju se i različiti pristupi te jača značaj cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja.

U prosincu 2022. godine otvorenjem Centra za informiranje i savjetovanje u karijeri (dalje: CISOK) Krapina je postala još jedan grad u Hrvatskoj koji pruža novi model rada prilagođen potrebama pojedinca koji omogućava dostupnost informacija o cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju i razvoju karijere svim građanima. Osnovna svrha centara za informiranje i savjetovanje u karijeri je povećanje dostupnosti usluga profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere korisnicima, kao i pružanje novih usluga pomoći u odabiru odgovarajućeg obrazovanja i zaposlenja, što je direktan doprinos razvoju zajednice i gospodarstva na lokalnoj i nacionalnoj razini. Korisnicima CISOK-a na raspolaganju su usluge individualnog i

<sup>11</sup> Državni zavod za statistiku, Žene i muškarci u Hrvatskoj 2022., [https://podaci.dzs.hr/media/04pff1do/women\\_and\\_man\\_2022.pdf](https://podaci.dzs.hr/media/04pff1do/women_and_man_2022.pdf)

<sup>12</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.



grupnog informiranja i profesionalnog savjetovanja te raznovrsne radionice, predavanja i prezentacije u svrhu unapređenja osobnih potencijala za cjeloživotni razvoj karijere. Usluge CISOK-a primarno su namijenjene učenicima osnovnih i srednjih škola, studentima i nezaposlenim osobama, ali i svim ostalima zainteresiranim za razvoj karijere.

Mjere aktivne politike zapošljavanja (MAPZ) iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (HZZ) regulirane su Zakonom o tržištu rada (NN 118/18, 32/20, 18/22), koji propisuje način donošenja i sadržaj mjera aktivne politike zapošljavanja, glavne ciljeve mjera za poticanje zapošljavanja te uvjete i način korištenja sredstava za provođenje mjera. Mjere su usmjerene na poticanje zapošljavanja, usavršavanja, samozapošljavanja, obrazovanja, zapošljavanje u javnim radovima te očuvanje radnih mjesta osoba koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada te koje bi mogle izgubiti svoja radna mjesta. Sredstva za provedbu ovog programa osiguravaju se u Državnom proračunu, kao i iz sredstava EU fondova.

Problematika nezaposlenosti mladih osoba od 15 do 29 godina života, tzv. **NEET skupine**, prepoznata je na razini Europske unije i na nacionalnoj razini te su razvijene mjere i pokrenute inicijative u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih. NEET koja označava mlade nezaposlene osobe izvan sustava redovitog obrazovanja i obrazovanja odraslih, te nisu na osposobljavanju. Prema podacima Eurostata za prvi kvartal 2023. godine, Hrvatska je iznad Europskog prosjeka s 13,9% mladih između 15 i 29 godina: nezaposlenih osoba, osoba koje nisu u sustavu obrazovanja ili na osposobljavanju (EU-27 iznosio je 11,2%), dok je u prvom kvartalu 2022. godine iznosio 12,7% (na razini EU-27 iznosio 12%).

U cilju smanjenja odnosno veće uključenosti ove skupine u sustav obrazovanja kao i rada, Hrvatski zavod za zapošljavanje raspisao je poziv za neprofitne organizacije na dostavu projektnih prijedloga „Pronađi me!“- provedba aktivnosti doseg a i obrazovanja neaktivnih mladih osoba u NEET statusu. Ugovoreni projekti financirani su iz Europskog socijalnog fonda (ESF-a) kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. u ukupnom iznosu na raspolaganju od 50 milijuna kuna. Na području županije od 2021. godine provode se takva dva projekta. Projekti za cilj imaju povećati pristup neaktivnim mladim osobama tržištu rada te osnažiti mlade osobe za aktivno sudjelovanje na tržištu rada kroz provedbu aktivnosti doseg a i aktivacije, podršku pružanjem usluga mentorstva i savjetovanja te uključivanjem u verificirane programe obrazovanja.

- Projekt „Pokreni se, izmjeni se!“, nositelj projekta je Gradsko društvo Crvenog križa Krapina, ukupne vrijednosti 1.980.057,74 kn, partneri su Krapinsko – zagorska županija, Gradsko društvo Crvenog križa Klanjec, Gradsko društvo Crvenog križa Pregrada i Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina.
- Projekt „Mladi mogu sve – Povjerenjem do posla“, nositelj projekta je Institut za razvoj tržišta rada iz Zagreba ukupne vrijednosti 1.798.557,87 kn, a među 15 projektnih partnera, s područja Krapinsko-zagorske županije su u projekt uključeni Mreža udruga Zagor, Lokalna akcija grupa Zagorje-Sutla, Zagorska razvojna agencija te Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina.

Iskustva proveditelja NEET projekta na području županije ističu problem detekcije osoba u NEET statusu. Predlažu rješenje: umreženost različitih dionika, odnosno povezanost različitih

institucija i ustanova s organizacijama, razvoj sustavnog modela evidencije, uvida u razloge ovakvog statusa mladih te motiviranje NEETovaca.<sup>13</sup>

Kroz projekt „Pokreni se, izmjeni se!“ u aktivnosti je bilo uključeno 44 osoba iz Krapinsko-zagorske županije, njih 27-mero je završilo certificirane programe (dadilja - 10 osoba, samostalni knjigovođa - 10 osoba, njegovateljica - 2 osobe, računalni operater - 5 osoba).

Kroz projekt „Mladi mogu sve – Povjerenjem do posla“, u aktivnosti je bilo uključeno 11 NEET osoba s područja županije. Njih, 7-mero završilo je certificirane programe (autoškola i internetski marketing i brendiranje- 2 osobe, dadilja, knjigovođa, slastičar – po jedna osoba), a neki su odustali ili nisu završili u vremenu trajanja projekta. Korisnicima projekta bile su dostupne i usluge psihološke pomoći, socijalnog mentorstva te radionice Kluba za zapošljavanje.

---

<sup>13</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.

## 4. Cjelina II. ESSP-a: Pravedni radni uvjeti u Krapinsko-zagorskoj županiji

Pravedne uvjete rada potrebno je osigurati sigurnim i prilagodljivim zaposlenjem, pravom na pravedne plaće s kojima se može dostojno živjeti, dostupnim informacijama o uvjetima zaposlenja i zaštiti u slučaju dobivanja otkaza, pravom na socijalni dijalog i uključenost radnika, poticanjem ravnoteže između poslovnog i privatnog života, zdravim, sigurnim i dobro prilagođenim radnim okruženjem te zaštitom osobnih podataka.

Novi, sveobuhvatni napor u poboljšanju radničkih prava donosi Europski stup socijalnih prava. Štite se:<sup>14</sup>

5. Pravo na sigurno i prilagodljivo zaposlenje,
6. Plaće,
7. Informacije o uvjetima zaposlenja i zaštita u slučaju dobivanja otkaza,
8. Socijalni dijalog i uključenost radnika,
9. Ravnoteža između poslovnog i privatnog života,
10. Zdravo, sigurno i dobro prilagođeno radno okruženje te zaštita podataka.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. u strateškom cilju 1: Razviti moderno tržište rada uz pomirenje obiteljskog i profesionalnog života, izdvaja sljedeće mjere:

1. Prilagođavati znanja i vještine tražitelja/ica zaposlenja prema potrebama lokalnog tržišta rada,
2. Poboljšati uvjete rada kod postojećih poslodavaca KZŽ,
3. Promovirati inovativne oblike rada u KZŽ,
4. Razviti sustav potpore za integraciju stranih radnika/ica i njihovih obitelji u zajednicu,
5. Promicati i poticati razvoj socijalnog poduzetništva.

Prema evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije primjetan je trend smanjenja radno aktivnog stanovništva što je posljedica migracija i nepovoljnih demografskih kretanja (sve je manje mladih osoba koje ulaze u radni kontingent, a sve više starijih koji izlaze, tj. odlaze u mirovinu). Sukladno evidenciji Državnog zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2022. godini (stanje na 31. ožujka) bilo je zaposleno 38.055 osoba, što čini približno 69% radno aktivnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije.

*Tablica 5 Zaposleni prema administrativnim izvorima, stanje 31. ožujka*

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
HR	1,354,912	1,382,839	1,430,273	1,458,459	1,474,354	1,492,994	1,525,209
KZŽ	33,935	34,915	35,549	35,699	36,886	37,371	38,055

Izvor: Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/trziste-rada/>

Kod prosječnih godišnjih stopa nezaposlenosti, od 2013. godine značajno se smanjuju stope nezaposlenosti i na nacionalnoj razini i na razini Krapinsko-zagorske županije, uz iznimku

<sup>14</sup> Europski stup socijalnih prava. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en>



2020. godine. Tako je prosječna stopa nezaposlenosti za 2022. godinu u Krapinsko-zagorskoj županiji smanjena u odnosu na prethodnu godinu za 1,0 postotnih bodova i iznosila je 4,8%, dok je na nacionalnoj razini prosječna stopa nezaposlenosti smanjena za 1,3 postotnih bodova na 6,7%. Stopa nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2022. godini bila je niža od one na nacionalnoj razini za 1,9 postotnih bodova.

*Tablica 6 Prosječna stopa nezaposlenosti (%)*

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
EU	11,1	11,6	11	10,2	9,3	8,3	7,4	6,8	7,2	7,0	
HR	18,1	19,3	18,8	16,7	14,3	11,6	9,2	7,6	8,9	8,0	6,7
KZŽ	19,8	20,5	19,1	16,0	12,6	9,2	7,0	5,8	6,5	5,8	4,8

Izvor: Godišnjak Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Dostupno na:  
<https://publikacije.hzz.hr/statisticke-publikacije/>

Rast nezaposlenosti je zabilježen kod osoba koje su čekale zaposlenje više od 2 godine.

*Tablica 7 Stopa dugotrajne nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji (%)*

	2019.	2020.	2021.	2022.
12-24 mj.	10,8	12,6	13,1	14,4
više od 24 mj.	27,1	21,6	28,8	26,1

Izvor: Godišnjak Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za Krapinsko-zagorsku županiju 2022. Dostupno na: [https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/KR\\_Godisnjak\\_2022.pdf](https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/KR_Godisnjak_2022.pdf)

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području Krapinsko-zagorske županije prosječan broj nezaposlenih mladih osoba u dobi do 29 godina prijavljenih u evidenciju Zavoda tijekom 2022. godine iznosio je 25% od ukupnog broja nezaposlenih osoba. Primjetno je smanjenje broja nezaposlenosti mladih osoba. Kao i kod prosječnih godišnjih stopa nezaposlenosti, od 2017. godine značajno se smanjuju stope nezaposlenosti sve do 2020. godine kada je vidljiv porast, te se posljednje dvije godine ponovno smanjuju.

*Tablica 8 Stopa nezaposlenosti mladih (od 15 do 29 godina) u Krapinsko-zagorskoj županiji (%)*

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
15- 19	5,7	5,7	5,5	5,9	5,4	4,9
20- 24	11,8	10,8	12,1	12,6	11,3	9,3
25- 29	11,7	10,5	10,5	12,2	11,4	10,8
<b>Ukupno</b>	<b>29,2%</b>	<b>27%</b>	<b>28,1%</b>	<b>30,7%</b>	<b>28,1%</b>	<b>25%</b>

Izvor: Godišnjak Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za Krapinsko-zagorsku županiju 2017.-2022. Dostupno na: <https://www.hzz.hr/zupanijske-publikacije/krapinsko-zagorska/>

Stopa nezaposlenosti mladih brine relevantne stručnjake<sup>15</sup> s područja Krapinsko-zagorske županije. Kao moguće razloge tome navode težu zapošljivost mladih koji su izašli iz sustava obrazovanja (prvo zapošljavanje, bez radnog iskustva). Naime, poslodavci će radije uzeti osobe s iskustvom. Premda je KZZ potpomognuto područje nije primijećeno povećanje koeficijenta zapošljavanja putem pripravništva i vježbeništva kao jedna od mjera lakšeg pronalaska zaposlenja mladih osoba. Također, nisu detektirana veća financijska izdvajanja u tu svrhu. Ističe se kako su brojke takvih zapošljavanja iz godine u godinu unutarnjim planovima/pravilnicima o zapošljavanju na otprilike istoj razini.

Iskustvo pokazuje predugo čekanje radnika na prelazak s ugovora o radu na određeno na ugovor o radu na neodređeno dok se s druge strane uočavaju promjene u razmišljanju mladih generacija radnika koji dolaze u samom pristupu zaposlenju koji zahtijeva fleksibilniji prelazak s jednog radnog mjesta na drugo te brži karijerni razvoj i napredak. Posebno se u tom pogledu ističe primjer mladih radnika (20.-e godine života) koji žele iskusiti što više različitih poslodavaca i organizacija kako bi pronašli svoje mjesto i pripadnost te se sukladno tome razvijali u više dimenzija svoje profesije. Predugo čekanje na prelazak na ugovor o radu na neodređeno ima posljedice na psihičko zdravlje tih radnika te veću zabrinutost za budućnost u pogledu osamostaljivanja, rješavanja stambenog pitanja, osnivanja obitelji i sl. Ovdje je istaknuto da je to bitnije za žene nego li za muškarce radi osnivanja obitelji i sigurnost koju im ugovor na neodređeno daje.

U Krapinsko-zagorskoj županiji postoji veća potražnja za radnicima srednje stručne spreme te se u ovom trenutku ističe niža stopa nezaposlenih na HZZ-u.<sup>16</sup> Postoji potreba za većim financijskim fondom za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva (pripravništvo, vježbeništvo i neki drugi inovativni oblici zapošljavanja) te potreba za inovativnim i ciljanim programima učinkovite aktivacije mladih na tržište rada s naglaskom na potrebe i promjenu u razmišljanju mladih prema zaposlenju kao i sinergija obrazovnog sustava i potražnje na tržištu rada.

<sup>15</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.

<sup>16</sup> Iskustvo sudionice radionice zaposlene u HZZ

## 5. Cjelina III. ESSP-a: Socijalna zaštita i uključenost u Krapinsko-zagorskoj županiji

Treće poglavlje ESSP-a čine socijalna zaštita i uključenost s pravima na skrb o djeci i potpore djeci, socijalnu zaštitu, pravima za vrijeme nezaposlenosti, minimalni dohodak, dohodak u starosti i starosnu mirovinu, zdravstvenu skrb, uključenost osoba s invaliditetom, dugotrajnu skrb, stanovanje i pomoć beskućnicima te pristup osnovnim uslugama. Europski stup socijalnih prava iz 2017. godine tako izdvaja sljedeća načela socijalne zaštite za državljane EU:<sup>17</sup>

11. Skrb o djeci i potpora djeci,
12. Socijalna zaštita,
13. Naknada za nezaposlene,
14. Minimalni dohodak,
15. Dohodak u starosti i mirovine,
16. Zdravstvena skrb,
17. Uključenost osoba s invaliditetom,
18. Dugotrajna skrb,
19. Stanovanje i pomoć beskućnicima,
20. Dostupnost osnovnih usluga.

Krapinsko-zagorska županija razvija javne politike koje pokrivaju zaštitu građana u području socijalne zaštite i uključenosti. U tom pogledu u Planu razvoja 2021.- 2027. izdvaja poseban cilj 4. „Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života“. Unutar prioritetne politike ulaganje u podizanje kvalitete života, mjere koje su značajne za prava iz ESSP-a su:

- 4.1. Razvoj kapaciteta pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga,
- 4.2. Povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih zdravstvenih i socijalnih usluga,
- 4.3. Promocija zdravlja i prevencija bolesti,
- 4.4. Integracija marginalizirane zajednice i stranih radnika u društvo,
- 4.5. Jačanje inicijativa i kapaciteta organizacija civilnog društva,
- 4.6. Provedba programa poticanja socijalnog uključivanja u zajednicu.

Provedbeni program Krapinsko-zagorske županije 2022.-2025. kao jedan od prioriteta izdvaja Socijalnu jednakost i civilno društvo. Socijalne usluge trebaju biti razvijene za sve korisničke skupine i dostupne stanovnicima Krapinsko-zagorske županije – teritorijalno i financijski. Veliku ulogu u tome imaju institucije, ali i organizacije civilnog društva. Ranjive skupine u društvu (djeca, mladi, osobe s invaliditetom, branitelji, starije i nemoćne osobe), skupine su koje trebaju posebnu podršku, pozornost i pomoć društvene zajednice. Jačanjem civilnog sektora jača se društvo u cjelini. Udruge s područja Županije iznimno su aktivne, s izvrsnim planovima rada i mnogobrojnim aktivnostima tijekom godina i potencijalno su važan sudionik i partner u brojnim projektima koji su usmjereni na povećanje kvalitete života ljudi u zajednici.

<sup>17</sup> Europski stup socijalnih prava. Dostupno na:  
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en>

Prioriteti razvoja su sljedeći:<sup>18</sup>

1. Širenje mreže socijalnih usluga,
2. Jačanje organizacija civilnog društva.

Postoji strateški okvir suradnje institucija s civilnim sektorom, što još uvijek nije dovoljno iskorišteno, a velik dio socijalnih usluga pruža civilni sektor, posebice ako govorimo o inovativnijim uslugama.

Strateški cilj 3 Strategije razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.-2027. je razviti nove i povećati dostupnost postojećih socijalnih i zdravstvenih usluga za sve građane/ke. Pri tome su mjere razvoj kapaciteta svih pružatelja socijalnih i zdravstvenih usluga, povećanje dostupnosti postojećih i razvoj novih socijalnih i zdravstvenih usluga te jačanje aktivnosti prevencije bolesti i promocije zdravlja.

Što se tiče trenutnog stanja, najveće izazove predstavljaju već spomenuta prevelika očekivanja od civilnog sektora u pogledu pružanja usluga i neadekvatna prometna povezanost unutar županije.

Usluge socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije pružaju Hrvatski zavodi za socijalni rad; županijska služba Krapinsko-zagorske županije, sa sjedištem u Krapini, koja obuhvaća područne urede Zlatar Bistrica, Zabok, Donja Stubica i Krapina.<sup>19</sup> Prema Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2021. godini<sup>20</sup>, u Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji imaju 582 korisnika. Domovi se nalaze na području općina Desinić i Lobar, a u Svetom Križu Začretje nalazi se Dom za odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec. Kako bi se na razini županije pružala podrška za žrtve nasilja u obitelji, uspostavljen je i dom za žrtve nasilja u obitelji koji može primiti 8 korisnika. Žene, žrtve nasilja u županiji potiče se na zapošljavanje kroz program „Zaželi“. Nažalost, pri tome se ne uzimaju u obzir izazovi radnog vremena koje nije prilagođeno brizi o djeci te većinsko nepostojanje vozačke dozvole ove skupine.<sup>21</sup> Na području Bedekovčine nalazi se **ustanova socijalne skrbi za djecu i mlađe** Centar za pružanje usluge u zajednici Zagorje punoljetne osobe s problemima u ponašanju.

Zajamčena minimalna naknada (dalje: ZMN) je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Podaci u tablici 9. prikazuju da je obuhvaćenost stanovništva zajamčenom minimalnom naknadom u Krapinsko-zagorskoj županiji u padu od 2017. godine do 2021. godine kada je vidljiv porast koji je bio na razini 2018. godine.

<sup>18</sup> Provedbeni program Krapinsko-zagorske županije 2022.-2025. Dostupno na: <https://kzz.hr/novosti/odluka-o-donosanju-programa-kzz-za-razdoblje-2022-2025/>

<sup>19</sup> Hrvatski zavod za socijalni rad, <https://socskrb.hr/podrucni-ured/>

<sup>20</sup> Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2021. godini. Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika/statisticka-izvjesca/12012>

<sup>21</sup> Iskustva radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023.

**Tablica 9 Obuhvaćenost stanovništva zajamčene minimalne naknade od 2017. do 2021. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji**

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
<b>Broj stanovnika KZŽ</b>	132 892	132 892	132 892	132 892	132 892
<b>Broj korisnika ZMN</b>	1 085	955	848	763	955
<b>Udjel broja osoba korisnika ZMN u broju stanovnika</b>	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7

Izvor: Godišnje statističko izvješće u Republici Hrvatskoj; Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2021.; 2020.; 2019.; 2018.; 2017.). Dostupna na: <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika-statisticka-izvjesca/12012>

Tablica 10 donosi pregled postojećih prava iz sustava socijalne skrbi na području Krapinsko-zagorske županije. Prema posljednje dostupnim podacima za 2021. godinu na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 620 korisnika zajamčene minimalne naknade (samaca ili kućanstava), odnosno 714 obuhvaćenih osoba. Broj naknada za osobne potrebe korisnika smještaja iznosio je 354, dok je jednokratnih naknada bilo sveukupno 1.776. Isplaćenih osobnih invalidnina bilo je 1.540, a naknada u vezi s obrazovanjem bilo je svega 6. Psihosocijalnu podršku primalo je 31 osoba. Najviše korisnika, njih 2.928, ostvarilo je pravo na doplatak za pomoć i njegu, koji se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama te joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe.

*Tablica 10 Korištenje prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za Krapinsko-zagorsku županiju od 2017. do 2021.*

PRAVO U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	GODINA				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
<b>ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA</b>					
Ukupan broj naknada	745	745	660	632	620
Ukupno obuhvaćenih osoba	955	955	848	763	714
<b>NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA</b>	553	553	619	354	354
<b>JEDNOKRATNA NAKNADA</b>	2131	2131	2072	1776	1776
<b>NAKNADE VEZANE UZ OBRAZOVANJE</b>	22	22	15	9	6
<b>OSOBNA INVALIDNINA</b>	1077	1077	1253	1410	1540
<b>DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU</b>	2370	2370	2459	2683	2928
<b>STATUS RODITELJA NJEGOVALTELJA ILI NJEGOVALTELJ</b>	207	207	207	201	224
<b>NAKNADA DO ZAPOSLENJA</b>	115	115	92	115	108
<b>SOCIJALNE USLUGE (ukupno)</b>	222	222	243	218	224
<b>PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA</b>	30	30	36	34	31
<b>RANA INTERVENCIJA</b>	5	5	5	6	3
<b>POMOĆ PRI UKLJČENJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA</b>	6	6	7	5	6
<b>BORAVAK</b>	-	-	82	74	91
<b>ORGANIZIRANO STANOVANJE</b>	-	-	22	24	30
<b>LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ</b>					
<b>NAKNADA ZA TROŠKOVE STANOVANJA</b>	473	472	-	-	256
<b>NAKNADA ZA TROŠKOVE OGRJEVA</b>	756	756	684	646	-

Izvor: Godišnje statističko izvješće u Republici Hrvatskoj; Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2022.; 2021.; 2020.; 2019.; 2018.). Dostupna na: <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika/statisticka-izvjesca/12012>

U sustavu **primarne zdravstvene zaštite** na razini Krapinsko-zagorske županije djeluje Dom zdravlja Krapinsko-zagorske županije (6 ispostava i 144 ordinacije), Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije (7 ispostava) i ljekarne Krapinsko-zagorske županije. Na području županije nalazi se 6 bolnica: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana, Magdalena-klinika za kardiovaskularne bolesti, Specijalna bolnica za ortopediju, kirurgiju, internu medicinu, neurologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Sveta Katarina i Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion. Na području županije, Hrvatski Crveni križ organizira preventivne preglede mjerenja tlaka te



na taj način ima priliku popratiti sve popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi.<sup>22</sup>

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine, osobe iznad 65 godina starosti čine 22,45% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske. U Krapinsko-zagorskoj županiji **udio osoba starijih od 65 godina života čini 20,8 % ukupnog stanovništva**, dok je ono prema popisu iz 2011. godine iznosilo 17,62%.

Na području županije postoje 8 nedržavna doma socijalne skrbi za starije osobe. S obzirom na negativne demografske trendove, kao i starenje stanovništva ukazala se potreba definiranja starijih kao posebne skupine u fokusu socijalne politike na nacionalnoj, ali i regionalnoj i lokalnoj razini. Ovi podaci pokazuju kako se produljio životni vijek građana, ali i da staranje stanovništva utječe na rast javnih troškova za potrebe starijeg stanovništva. Umirovljenici, odnosno osobe treće životne dobi suočeni su s mnogim izazovima vezanim uz visinu mirovinskih davanja, adekvatnu zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb kao i međugeneracijsku solidarnost. Krapinsko-zagorska županija štiti interese svih ranjivih skupina u društvu pa tako i ove korisničke skupine. Odluku o osnivanju Savjeta umirovljenika i osoba treće životne dobi donio je župan Krapinsko-zagorske županije Željko Kolar 23. siječnja 2023. godine. U Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u cijeloj Hrvatskoj, **potrebe za palijativnom skrbi** su u porastu. Razlog tome je sve veći udio starijeg stanovništva, a s time u korelaciji je i sve veća prevalencija kroničnih nezaraznih bolesti (prije svega malignih i cerebrovaskularnih). Često su potrebe za palijativnom skrbi i veće od procijenjenih. Osnova za procjenu potreba u palijativnoj skrbi su podaci o uzrocima smrti na području Županije. U ustanovama socijalne skrbi nedostaju smještajni kapaciteti na teret ministarstva za smještaj starijih i nemoćnih osoba te palijativnih bolesnika. Što se tiče decentraliziranih usluga za starije, iskustva pokazuju da teško ostvaruju uslugu pomoći u kući. Naime, vidljiv je trend kontinuiranog pada korisnika usluge jer se cenzus za pristup usluzi nije mijenjao niz godina, a mirovine neznatno rastu (pri tome inflacija onemogućava umirovljenicima poboljšanje standarda). Na području Županije aktualan je program Zaželi, ali obujam korisnika pokrivenih programom ne povećava se iako potreba iz godine u godinu raste.<sup>23</sup>

Na području županije djeluju i **2 centra za odgoj i obrazovanje** za djecu s teškoćama razvoju i odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima koji se nalaze u općini Budinščina i općini Krapinske Toplice. Udruge osoba s invaliditetom kroz svoje projekte i programe osiguravaju osobne asistente i organiziraju klubove za djecu i mlade (primjerice Udruga invalida Bedekovčina, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Krapina). Udruga Sveta Ana, udruga za pomoć djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije provodi projekte u sklopu kojih se pružaju potrebne psihosocijalne usluge, rehabilitacijske i habilitacijske terapije djeci s teškoćama u razvoju, između ostalog opremljen je logopedski kabinet i zaposlen logoped te stručni psiholog koji će pružati potrebne psihosocijalne terapije djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom te njihovim obiteljima zbog čega će se povećati dostupnost socijalnih usluga, kao i kvaliteta pružanja psihosocijalne terapije te doprinijeti smanjenju listi čekanja u Krapinsko-zagorskoj županiji u suradnji s **Koordinacijom udruga osoba s invaliditetom**, odnosno predstavnicima svih udruga osoba s invaliditetom (OSI) na području Krapinsko-

<sup>22</sup> Provedbeni program Krapinsko-zagorske županije 2022.-2025. Dostupno na: <https://kzz.hr/novosti/odluka-o-donosanju-programa-kzz-za-razdoblje-2022-2025/>

<sup>23</sup> Ishodi radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023. u KŽŽ

zagorske županije tradicionalno svake godine organizira obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. Ranijih godina obilježavalo se putem manifestacija, okruglih stolova, mimohoda i slično no zbog epidemiološke situacije u 2020. godini dan se obilježio zajedničkim on-line tematskim sastankom 4. prosinca 2020. godine na temu: Izazovi rada udruga i života pojedinaca u doba pandemije. Na sastanku su se razmijenila iskustva u funkcioniranju udruga i pokušala pronaći rješenja za što uspješnije prevladavanje teškoća uzrokovanih pandemijom virusa. Pandemija virusa COVID-19 unijela je značajne promjene u svakodnevnicu i radno okruženje. Posebnu pozornost potrebno je pružanju podrške osobama s invaliditetom, koje ne samo da su u većem riziku od zaraze COVID-19, već imaju i više teškoća u pridržavanju mjera opreza, kao i fizičkog distanciranja. Tu je i pitanje zaštite mentalnog zdravlja, odnosno nošenje sa strahom koji je vezan za virus, a nastavno na sve njihove popratne zdravstvene probleme s kojima se susreću na dnevnoj bazi. Unatoč naporu civilnog sektora<sup>24</sup>, usluga osobne asistencije nedovoljno je zastupljena- nema dovoljno asistenata (kao potrebna kvalifikacija izdvaja se posjedovanje vozačke dozvole što često nije slučaj kod nezaposlenih osoba u potrazi za poslom). Također, nedostaje natječaja za pružanje usluga osobe asistencije. Izazov predstavlja i činjenica da infrastruktura u javnim i državnim ustanovama, a ni na javnim površinama nije prilagođena osobama s invaliditetom. Novim Zakonom o sobnoj asistenciji prestaju forme dosadašnjih natječaja, odnosno prelaze u formu osobnog zahtjeva osobe s invaliditetom za osobnom asistencijom o čemu će odlučivati povjerenstva. Usluga osobne asistencije će se pružati putem ugovora Ministarstva i udruga, s time da će udruge morati biti u sustavu, odnosno licencirane.

U posljednjih 7 godina Krapinsko-zagorska županija, zajedno s 34 projektna partnera - 31 osnovnih škola kojima je Županija osnivač te Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice, Gradom Krapinom i Općinom Stubičke Toplice koje su osnivači osnovnih škola na svojem području, provodi projekt Zalogajček kojim se osigurava **školska prehrana za djecu u riziku od siromaštva**. Projektom je u školskoj godini 2022./2023. obuhvaćeno sveukupno 994 učenika. Uvažavajući broj nastavnih dana u školskoj godini 2022./2023., u pojedinoj školi partneru, tijekom kojih se osigurava školski obrok, ukupno će se tijekom projekta osigurati 173 950 obroka. Ukupna vrijednost projekta u školskoj godini iznosi 999.081,83 kuna što je povećanje vrijednosti za 70% u odnosu na školsku godinu 2016./2017. kada se projekt počeo provoditi i kada je ukupna vrijednost iznosila 702.575,75 kuna. Navedena mjera uvelike sprječava dječje siromaštvo. Ministarstvo znanosti i obrazovanja u školskoj godini 2023./2024. podmirivat će troškove financiranja, odnosno sufinanciranja prehrane za svakog učenika, koji redovito pohađa osnovnu školu, uključenog u školsku prehranu.

Međutim, iskustvo je pokazalo da je prijeko potrebna usluga savjetništva mentalnog zdravlja za djecu i mlade u županiji. Također, djeci i mladima veliki izazov predstavlja neadekvatna prometna povezanost i nejednaka dostupnost sadržaja za građane ruralnih dijelova županija.<sup>25</sup>

<sup>24</sup> Ishodi radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023. u KZŽ

<sup>25</sup> Ishodi radionice s edukacije održane 5. lipnja 2023. u KZŽ



## 6. Zaključak

Razvijena je kvalitetna mreža odgojno obrazovnih institucija u Krapinsko-zagorskoj županiji, a osnovan je i Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Krapinsko-zagorska županija ima velik broj razvijenih strukovnih programa koje provode strukovne srednje škole, a koji su u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada. Postojeće aktivnosti koje se provode za poticanje upisa deficitarnih zanimanja (stipendije, predstavljanja zanimanja) u posljednjim godinama dale su rezultate jer se povećao upis učenika u tražene obrazovne programe. Na području Krapinsko-zagorske županije niz je obrazovnih institucija koje provode programe cjeloživotnog obrazovanja, a uz navedene programe osposobljavanja u okviru pučkih otvorenih učilišta provode se i mnogi drugi programi neformalnog obrazovanja i usavršavanja. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina nudi veliki izbor mjera aktivne politike zapošljavanja, a koje je tijekom 2022. godine koristilo 1.671 osoba. U 2022. godini u svim županijama smanjena je prosječna nezaposlenost, a Krapinsko-zagorska županija je zabilježila veći pad registrirane nezaposlenosti u odnosu na nacionalnu razinu.

U Krapinsko-zagorskoj županiji postoji institucionalni okvir za razvoj civilnoga društva u KZŽ (Savjet za razvoj civilnog društva KZŽ, Strategija razvoja civilnog društva KZŽ). Ranjive skupine u društvu, skupine su koje trebaju posebnu podršku, pozornost i pomoć društvene zajednice. Udruge s područja Županije iznimno su aktivne, s izvrsnim planovima rada i mnogobrojnim aktivnostima tijekom godina i potencijalno su važan sudionik i partner u brojnim projektima koji su usmjereni na povećanje kvalitete života ljudi u zajednici.

Postojeća zdravstvena i društvena infrastruktura zadovoljavajuće su razine u usporedbi s nacionalnom i regionalnom razinom, no istovremeno predstavljaju i potencijal za dodatna poboljšanja. Nepovoljan demografski trend starenja stanovništva dovodi do većih potreba za skrbi o starijim osobama i raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Također je vidljivo da su kapaciteti za decentralizirano pružanje socijalnih usluga nedovoljno razvijeni, postojeća mreža socijalnih usluga pokazala je dobre rezultate no nije još uvijek dostupna svim stanovnicima u KZŽ, a upitno je i njeno financiranje.

Zakruženo gledano, može se reći da su prava popisana Europskim stupom socijalnih prava, velikim dijelom dostupna u KZŽ no postoji prostor za poboljšanje. Poboljšanje je u najvećoj mjeri potrebu u području pružanja dugotrajne skrbi za starije, uključivanje osoba s invaliditetom te skrbi o beskućnicima.

## Popis literature

1. Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava. Dostupno na: <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/hr/index.html#annex2>
2. Analiza stanja, Master plan gospodarskog razvoja Krapinsko-zagorske županije do 2027. godine
3. Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://dzs.gov.hr/>
4. Europski stup socijalnih prava. Dostupno na <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en>
5. Godišnjak Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Dostupno na: <https://publikacije.hzz.hr/statisticke-publikacije/>
6. Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2021. godini. Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika/statisticka-izvjesca/12012>
7. Godišnje statističko izvješće u Republici Hrvatskoj; Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika/statisticka-izvjesca/12012>
8. Hrvatski zavod za socijalni rad. Dostupno na: <https://socskrb.hr/podrucni-ured/>
9. Krapinsko-zagorska županija. Dostupno na: [www.kzz.hr](http://www.kzz.hr)
10. Nacrt prijedloga Regionalne strategije za mlade i sektor mladih Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2023. – 2027. godine. Dostupno na: <https://kzz.hr/natjecaj/regionalna-strategija-za-mlade-i-sektor-mladih-krapinsko-zagorske-zupanije-za-razdoblje-2023-2027-godine/>
11. Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021–2027. Dostupno na: <https://kzz.hr/dokumenti/plan-razvoja-krapinsko-zagorske-zupanije-2021-2027/>
12. Profil hrvatske socijalne države. Dostupno na: <https://ceraneo.hr/wp-content/uploads/2023/03/Profil-hrvatske-socijalne-drzave.pdf>
13. Provedbeni program Krapinsko-zagorske županije 2022.-2025. Dostupno na: <https://kzz.hr/novosti/odluka-o-donosanju-programa-kzz-za-razdoblje-2022-2025/>
14. Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2021.- 2027. Dostupno na: <https://kzz.hr/dokumenti/strategija-razvoja-ljudskih-potencijala-2021-2027/>

## Popis priloga

### Popis slika

Slika 1 Ikonografika Europskog stupa socijalnih prava, načela i cjeline .....	3
---	---

### Popis tablica

Tablica 1 Broj dječjih vrtića i djece upisane u vrtić u Krapinsko zagorskoj županiji .....	6
Tablica 2 Broj učenika u osnovnim školama u Krapinsko- zagorskoj županiji.....	7
Tablica 3 Broj učenika koji su završili srednju školu u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	7
Tablica 4 Sudjelovanje odraslih u obrazovanju za odrasle u Krapinsko-zagorskoj županiji..	10
Tablica 5 Zaposleni prema administrativnim izvorima, stanje 31. ožujka .....	14
Tablica 6 Prosječna stopa nezaposlenosti (%) .....	15
Tablica 7 Stopa dugotrajne nezaposlenosti u Krapinsko-zagorskoj županiji (%).....	15
Tablica 8 Stopa nezaposlenosti mladih (od 15 do 29 godina) u Krapinsko-zagorskoj županiji (%) .....	15
Tablica 9 Obuhvaćenost stanovništva zajamčene minimalne naknade od 2017. do 2021. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji .....	19
Tablica 10 Korištenje prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za Krapinsko- zagorsku županiju od 2017. do 2021. ....	20

## Pojmovnik

CERANEO- Centar za razvoj neprofitnih organizacija

CESI- Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje

CISOK- Centar za informiranje i savjetovanje u karijeri

DV- dječji vrtić

DZS- Državni zavod za statistiku

ESF- Europski socijalni fond

ESSP- Europski stup socijalnih prava

EU- Europska unija

HZMO- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

HZZ- Hrvatski zavod za zapošljavanje

JLS- jedinica lokalne samouprave

KZŽ- Krapinsko-zagorska županija

MAPZ- Mjera aktivne politike zapošljavanja

NEET- osobe koje nisu zaposlene, ne obrazuju se i ne osposobljavaju

OCD- organizacije civilnog društva

OSI- Osobe s invaliditetom

RH- Republika Hrvatska

ZAGOR- Mreža udruga Zagor

ZMN- Zajamčena minimalna naknada